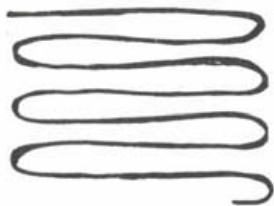
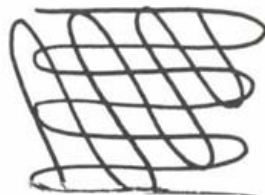


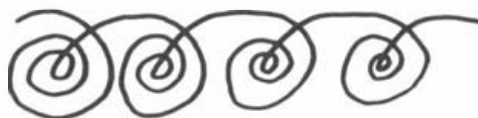
Nyolcasminta



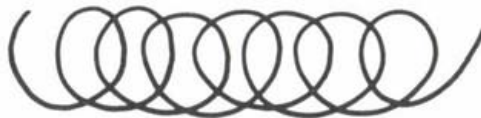
Vonalminta



Kockaminta



Csigaminta



Körös minta

## Locsolásminták Szegvárról

Szegvár dél-alföldi nagyközség, Csongrád megyében, Szentestől 14 km-re. Határait a Tisza egy mellék-folyója, a Kurca folyó mossa.

Egészen véletlenül akadtam ezekre a locsolásmintákra. Évek óta néphit témakörben gyűjtök, de minden gyűjtővel előfordul, hogy – az őt érdeklő téma mellett – más érdekességgel is találkozok. Így történt ez velem is. Adatközlőim egyike, Vigh Andrásné, megmutatott nekem egy köcsögöt, amelyet földes szobák locsolására használtak. Érdeklődésemre bemutatta azokat a locsolásmintákat, amelyekkel díszítették a parasztházak belsejének földjét. Látva a szebbnél szebb mintákat, érdekelni kezdett, miért és hogyan locsoltak a házban?

„Régénn földes szobák vótak, oszt azt fő köllött locsóni, me ha nem akkó nagyonn poros lett vóna. Frissítették vele a házat” (Vigh Andrásné).

Ahhoz, hogy érthető legyen a locsolás jelentősége, először a mázolásról kell néhány szót ejtenünk. „Nagyon porzott a földes szoba, hát még az olyan helyénn, ahunn sok gyerek vót! Ott bizon fő köllött mázóni! Rossz lavórba, vödörbe vagy valamilyen cserépedénybe, vizet öntöttünk. A vízbe vakonturásbú szédett fekete földet raktunk, hogy szép fekete színe légyen a mázolásnak. Éty csutakká (már nem használt ruhadarab) mázótunk. Nagyonn nehéz munka vót a! Éty héténn kéccé, háromszó fő köllött mázóni, mē nagyon hamā méktört a föld. Vót olyan is, hogy főasztatták vizzē a földet eszt bészórták törekkē, vagy polyvává. No eszt beletaposták a földbe, így nem tört olyan hamā a föld, lehetett locsóni” (Gajda Imréné).

A locsolásnak tehát hármass feladata lehetett: a levegő frissítése és a mázolás pótlása.

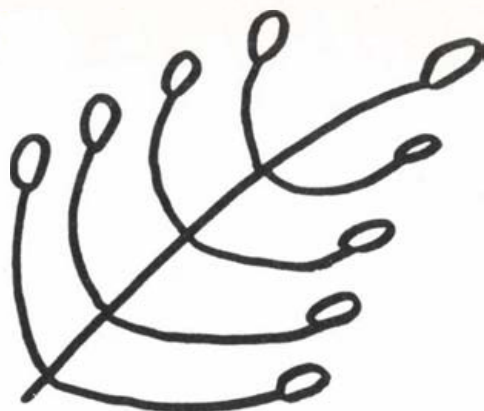
E kis kitérő után rátérek a locsolásmintákra, amelyet efemer-művészetnek neveznek. Nagyon találó ez a név, hiszen az efemer szó jelentése „gyorsan elmúló, röpké, átmeneti jelenség”.

„Köcsöggē locsótak. Az ajját kilukasztották, csak éty nagyon pici luk köllött, hogy a víz kituggyon rajta folyni. Mindēn nap, korān reggē főkétek, főszörteek, oszt utāna locsótak. A nyócas mintát locsóták legsűrűbben. Délbe méginn, mikó megebédétek, méginn locsótak.

Vagy a nyócas mintát locsóták, vagy a körös mintát. Négy-öt óra felē méginn. Éty nap háromszó igēnn csak főlocsótak, de lehetett öccő, haccó is. Nem vót mékhatározva, hogy melyik mintát locsojják, de hétköznap inkább az étyyszerű mintákat. Vasárnap, mék mikó vendégeket, mék a legint várták, akkó szebb mintákat locsótunk. Kockamintát, virágmintát.

A háziasszon locsót, de ha növekkettek a lánygyerekēk, akkó azokat is méktanította, oszt locsótak. Én a nyócas mintān kesztem ē tanúni, 12 éves vótam. A szomszédasszonyok élesték étymástú a mintákat, hogy „milyen szép, eszt én is megtanulom!”. Így oszt terjettek a minták” (Vigh Andrásné).

„Mikó nem vót türelme a háziasszonynak, akkó éty lavorbú fröcskőte a vizet össze-vissza a szobāba” (Gajda Imréné).



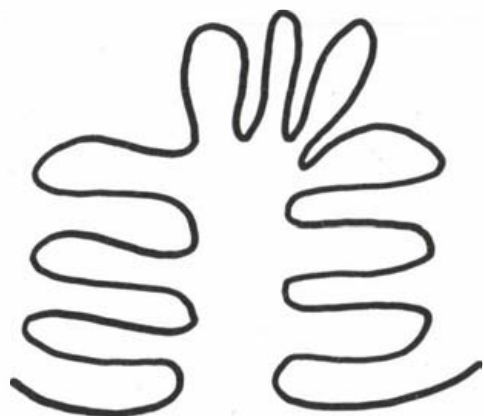
*Az áginta változata*



*Áginta*



*Törökös minta*



*Virágminta*



*Falevélminta*

„A gazdagokná nem úgy locsótak, mint a szegényekné. Azokná nem csak éty szoba vót, hanem vót tiszta szoba is. Ott fekete festékké költött bemázóni a földet. Oszt utánna homokot tettek a locsolóba, oszt úgy locsótak. Legtöbbszö a csigamintát. Olyan vót a fekete földön, mint az ezüst, még gyöngyözött is. Ez oszt tartós vót! Ha megunták, akkó összesöpörték. A másik szobájukba ük is az egyszerűt locsóták” (Vigh Andrásné).

Ennyit sikerült összegyűjtenem ebben a témában, amelye! olyan érdekesnek tartok, hogy továbbra is kutatni kívánom.

*Szabó Mária*



*Bukovinai székely inghim, szüvecskés  
(Szentés Erika)*